

Chapter: 11 to 15

विभाग १ - गदय

कृती.1 उता-याच्या आधारे दिलेल्या सूचनेनुसार कृती करा. (8)

कृती.1 आमच्याशी काय बोलावे ते त्यांना सुचेना. सारेजण जमेपर्यंत वेळ कसा घालवावा हा आमच्यापुढेही प्रश्नच होता. कॉ. दळवी व मी (8)

आपसात बोलत होतो. थोडा चहा मिळाला तर प्रयत्न करून पाहावा, म्हणून मी त्यांच्यापैकी एकाला प्रश्न केला, “दादू, थोडा चहा मिळेल का? सोय होईल का?” चहाचे साधन त्यांच्याजवळ काहीच नव्हते. ते विचारात पडले. एकजण म्हणाला, “बाई, जेवण करणार का?” जेवण करणे चहा करण्यापेक्षा त्यांना सोपे होते. त्यांच्याबरोबर त्यांच्याच जेवणातले आम्हांला चालेल, वगैरे आम्ही त्यांना सांगितले. “बाई, आम्ही गरीब माणसं. या जंगलात काय मिळणार?” एवढे बोलून ते आपल्या कामाला लागले. मला वाटले, चहा काही मिळणार नाही, जेवण मिळणार; पण त्यांनी जेवण व चहा दोन्हीच्या तयारीला सुरुवात केली. चहा करायचा म्हणजे त्यांच्यापुढे प्रश्न होता. त्यांच्याकडे साखर नव्हती. त्यांना जरूर लागत नसे. कोणाकडे चहाची पावडर नव्हती. गावात गाय नाही, म्हैस नाही, त्यामुळे दुधाचा थेंब मिळणे कठीण! ते आपसात बोलू लागले.

पहिला वारली : चहा कसा करायचा, काय रं?

दुसरा वारली : च्या होय, सोय तर होल; पण साखर कुठं गवसल?

तिसरा वारली : आपल्यापायी नाही; पण पाटलाकडे थोडी खांड होवि.

दुसरा वारली : पाटलाकडे गोड (गूळ) मिळेल. पाटलाकडे गोड नाही होवा तर एका शिवराईचा आणू!

पहिला वारली : बाई, तुला गोडाचा चहा चालत आहे का?

एकाने एका पोराला बोलावून गूळ आणायला सांगितला. चहाची पावडर कोणाकडे मिळेल की काय, याबद्दल थोडे बोलणे झाल्यावर दुसऱ्या एका पोराला भुक्की आणण्यासाठी दुकानावर पाठवले. मी विचारले, “दुकान कितीसं लांब आहे?” ते म्हणाले, “जवळच आहे. पोर दोन टांगांत परत येईल.”

1 A1) i) चौकटी पूर्ण करा. 1

चहा करण्यासाठी लागणा-या वस्तू

ii) सहसंबंधानुसार विधाने पूर्ण करा. 1

गावात गाय नाही, म्हैस नाही,

A2) i) सहसंबंधानुसार लिहा. 0.5

गाय : दुध :: साखर :

ii) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा. 1.5

1) दादू, थोडा मिळेल का ?

अ. सरबत ब. कॉफी क. जेवण ड. चहा

2) पाटलाकडे मिळेल.

अ. खांड ब. चहाची भुक्की क. गोड ड. इंधन

3) गावात गाय नाही, म्हैस नाही, त्यामुळे थेंब मिळणे कठीण !

अ. दुधाचा ब. पाण्याचा क. ताकाचा ड. दहीचा

A3) खालील शब्दांना प्रमाणभाषेत शब्द लिहा. 2

1) भुक्की -

2) गवसलं -

A4) स्वमत

2

चहा तयार करण्यापेक्षा जेवण तयार करणे वारली लोकांना सोपे होते. स्पष्ट करा.

विभाग २ - पदय

कृती.2 कवितेच्या आधारे दिलेल्या सूचनेनुसार कृती करा.

(8)

कृती.2

(8)

बा अनवाणी पायाचा ठसा मातीत उठतो
भाळावरल्या घामाचा पान्हा नभाला फुटतो...

नभ पाणी पाणी होतो, माती चिखल होतीया
कुणब्याच्या जीवनाची मग उकल होतीया
भेगाळल्या भुईकडं बाप पाहून फाटतो
भाळावरल्या घामाचा पान्हा नभाला फुटतो...

हातापायाला चिखल बाप घामामधी ओला
पीक पाहून शिवारी थवा पाखरांचा आला
बाप आरोळी मारता तान्हा रडत उठतो
भाळावरल्या घामाचा पान्हा नभाला फुटतो...

बाप रगात होऊन रोज पाटातून व्हातो
मग कणसाचा जन्म तेव्हा ताटातून होतो
दाणे कणसाला येता बाप हुरडा वाटतो
भाळावरल्या घामाचा पान्हा नभाला फुटतो...

येता भरत जोंधळा बाप काढणी करतो
स्वतः राहून उपाशी पोट जगाचं भरतो
जातो आळाशी होऊन तरी 'आळा' का तुटतो?
भाळावरल्या घामाचा पान्हा नभाला फुटतो...

1 A1) i) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा.

1.5

1) येता भरत बाप काढणी करतो.

अ. गहू ब. मका क. जोंधळा ड. हरभरा

2) भेगाळल्या बाप पाहून फाटतो.

अ. विहिरीकडं ब. घराकडं क. भूईकडं ड. रस्त्याकडं

3) बा अनवाणी पायाचा ठसा उठतो.

अ. शेतात ब. घरात क. मळ्यात ड. मातीत

ii) सहसंबंधानुसार लिहा.

0.5

नभ : पाणी :: माती :

A2) i) सहसंबंधानुसार विधाने पूर्ण करा.

1

पीक पाहून शिवारी

ii) चौकटी पूर्ण करा.

1

1) पाणी साचल्यावर मातीचे झालेले रूपांतर - _____

2) वडिलांना ग्रामीण भाषेतील मारलेली हाक - _____

A3) खालील वाक्प्रचारांचा अर्थ लिहून वाक्यात उपयोग करा.

2

पान्हा फुटणे -

A4) स्वमत

2

‘भाळावरल्या घामाचा पान्हा नभाला फुटतो’ या ओळीचा तुम्हांला समजलेला अर्थ लिहा.

विभाग ३ - व्याकरण

(4)

कृती.३ अ) संधी सोडवा

(1)

खालील शब्दांचे संधीविग्रह करा.

(i) गणेश (ii) सदाचार

ब) अलंकार

(1)

पुढील उदाहरण वाचा व कृती सोडवा.

आईचे प्रेम म्हणजे जणू सागरच.

उपमेय - _____

समान धर्म - _____

उपमान - _____

साम्यवाचक शब्द - _____

क) पुढील सामासिक शब्दांचा विग्रह व प्रकार लिहा. (कोणतेही एक)

(1)

1)	१.	स्त्रीपुरूष
	२.	भाजीपाला
2)	१.	धर्मधर्म
	२.	स्वयंपाकपाणी

ड) खालील विरामचिन्हे वापरून वाक्य तयाक करा.

(1)

1) (.)

विभाग ४ - उपयोजित लेखन

(5)

कृती.5 पत्रलेखन

(1) खालील सुचना वाचून कोनत्याही एका विषयावर पत्र लिहा

तुमच्या शाळेतील विद्यार्थी ग्रंथालयास आवश्यक असलेल्या पुस्तकांची मागणी करणारे पत्र मा. संचालक/ मा. व्यवस्थापक, आयडियल बुक डेपो, दादर, मुंबई- 28 यांना ग्रंथालय-प्रमुख म्हणून लिहित आहे.

किंवा

2) पुढील जाहिरातीचे वाचन व निरीक्षण करून कृती सोडवा.

‘आईस्क्रीमची’ जाहिरात वरील प्रश्नोत्तरे.

“गोविंदा आईस्क्रीम”

या रे या सारे या,
थंडगार, गारेगार, रुचीदार आईस्क्रीम खा

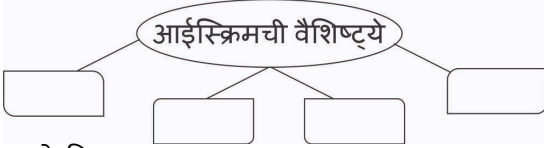

“एकदा खाल पुन्हा पुन्हा मागाल”

- स्वस्त आणि मस्त
- विविध रसास्वादांनी युक्त
- कमी किंमतीत उपलब्ध
- घरपोच सोयीनीयुक्त

पत्ता:- ‘रामनिवास’, त्रिमूर्ती मंदीर रोड, भायखळा - ०४

अ.

आ. उत्तरे लिहा

- आईस्क्रीमच्या दुकानाचे नाव -
 - जाहिरातीचा विषय -
 - जाहिरात कोणासाठी आहे -
 - गि-हार्डकांना आकर्षक करणारी ओळ -
- इ. जाहिरात अधिक आकर्षक होण्यासाठी जाहिरातीतील आकर्षक घटक ठळक कोणता?